

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра прикладної інженерії та охорони праці

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ (Мальований М.І.)

« __ » _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці в галузі

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь: магістр

(назва освітнього ступеня)

Спеціальність: 181 Харчові технології

(шифр і назва спеціальності)

Факультет: інженерно-технологічний факультет

(назва факультету, на якому вивчається дисципліна)

Умань – 2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для здобувачів вищої освіти спеціальності 181 Харчові технології, - Умань: Уманський НУС, 2019 р. - 14 с.

Розробник:

Прокопенко Едуард Васильович, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри прикладної інженерії та охорони праці. _____ (Прокопенко Е.В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри прикладної інженерії та охорони праці

Протокол від. “ 30 ” 08 2019 року № 1

Завідувач кафедри прикладної інженерії та охорони праці
_____ (Березовський А.П.)

“ 30 ” 08 2019 року

Схвалено методичною комісією інженерно-технологічного факультету

Протокол від. “ ” _____ 2019 року №

Голова _____ (Заморська І.Л.)

“ ” _____ 2019 року

©Уманський НУС., 2019 рік

©Прокопенко Е.В., 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань 18 Виробництво та технології	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 181 Харчові технології	Рік підготовки:	
Змістових модулів –3		5-й	6-й
Загальна кількість годин -90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 2		2-й	12-й
		Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
	Самостійна робота		
60 год.	80 год.		
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: іспит			
	Освітній ступінь: магістр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1 : 2

для заочної форми навчання – 1 : 8

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців (спеціалістів та магістрів) умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

У результаті засвоєння студентами навчального матеріалу вони повинні **знати:**

- стан охорон праці в галузі;
- особливості умов праці на виробництві;
- вимоги нормативно-правових актів і документів до організації робочих процесів, машин, устаткування, умов праці обслуговуючого персоналу;
- види, джерела і умови виникнення виробничих небезпек та шкідливостей;
- методи ситуаційного аналізу виробничих небезпек;
- шляхи створення нормативних умов праці на виробництві;
- методи оцінки стану безпечності робочих місць та окремих машин;
- принцип побудови і функціонування системи управління охороною праці на підприємстві та в галузі.
- систему головних організаційних і технічних заходів, направлених на поліпшення безпеки праці;
- сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;

вміти:

- організувати діяльність трудового колективу з обов'язковим врахуванням вимог охорони праці, забезпечивши раціональний розподіл обов'язків і повноважень з вирішення питань охорони праці;

- впровадити головні організаційні і технічні заходи направлені на усунення причин нещасних випадків та професійних захворювань;

- організувати дослідження з визначення професійних, виробничих ризиків та розробляти методичне забезпечення заходів з охорони праці і проводити навчання та перевірку знань з питань охорони праці.

- здійснювати експертну оцінку робочих місць, машин, устаткування, технологій та окремих виробництв щодо їх відповідності вимогам нормативних актів та документів з охорони праці;

- розробляти організаційні заходи для своєчасного усунення потенційних небезпек;

- застосовувати вимоги охорони праці під час розробки проектів устаткування та технологічних процесів;

- здійснювати вибір необхідних засобів індивідуального захисту залежно від умов праці;

надавати першу допомогу потерпілим від дії небезпечних та шкідливих виробничих факторів.

Завданням вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі» є здобуття таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати проблеми наукового, технічного та педагогічного характеру у сфері харчової промисловості та у процесі навчання, що передбачає застосування визначених теорій та методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності – Здатність застосовувати інформаційні і комунікаційні технології для пошуку та аналізу науково-технічної інформації,

організації наукових досліджень, оброблення одержаних результатів, впровадження інновацій.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі

Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі

Предмет і зміст дисципліни, її зв'язок з іншими дисциплінами. Ситуація з охороною праці в галузі АПК. Нормативно-правова бази охорони праці в Україні. Права і обов'язки з охорони праці керівників підприємств.

Тема 2. Права і обов'язки з охорони праці головних спеціалістів

Права і обов'язки з охорони праці головних спеціалістів, керівників виробничих дільниць. Права і обов'язки з охорони праці головного економіста. Права і обов'язки з охорони праці головного бухгалтера. Права і обов'язки з охорони праці спеціаліста служби охорони праці.

Змістовий модуль 2. Безпека праці при проведенні робіт

Тема 3. Вимоги безпеки при проведенні технологічних процесів

Безпека праці в спиртному і лікєро-горілчаному виробництвах. Безпека праці в пивоварному і безалкогольному виробництвах. Безпека праці в консервному виробництві. Безпека праці у виробництві тютюну і чаю. Безпека праці у виноробстві. Безпека праці в цукровому виробництві. Безпека праці в крохмало-паточному виробництві. Безпека праці в хлібопекарському, макаронному і кондитерському виробництвах. Безпека праці на підприємствах громадського харчування. Безпека праці в роздрібній торгівлі. Безпека праці на підприємствах зберігання і переробки рослинної сировини.

Тема 4. Моделювання виробничих небезпек

Людино-машинні системи в сільському господарстві. Умови і обставини виникнення небезпечних ситуацій та їх наслідки. Моделювання процесів формування травм, аварій, катастроф.

Модуль 2.

Змістовий модуль 3. Атестація паспортизація умов праці

Тема 5. Атестація паспортизація умов праці

Загальні положення. Організація роботи по атестації. Вивчення факторів виробничого середовища і трудового процесу. Гігієнічна оцінка умов праці. Оцінка технічного та організаційного рівня робочого місця. Атестація робочих місць

Тема 6. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

Загальні положення. Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків. Відшкодування збитку, заподіяного застрахованому ушкодженням його здоров'я. Порядок розгляду справ про страхові виплати. Порядок і терміни проведення страхових виплат. Фінансування Фонду страхування від нещасних випадків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі												
Тема 1. Правові та організаційні питання охорони праці в галузі	14	2	2			10	11,5	0,5	1			10
Тема 2. Права і обов'язки з охорони праці головних спеціалістів	16	2	4			10	16,5	0,5	1			15
Разом за змістовим модулем 1	30	4	6			20	28	1	2			25
Змістовий модуль 2. Безпека праці при проведенні робіт												
Тема 3. Вимоги безпеки при проведенні технологічних процесів	17	4	4			10	17	1	1			15
Тема 4. Моделювання виробничих небезпек	15	2	2			10	17	1	1			15
Разом за змістовим модулем 2	32	6	6			20	34	2	2			30

Разом за модулем 1	62	10	12			40	62	3	4			55
Модуль 2.												
Змістовий модуль 3. Атестація паспортизація умов праці												
Тема 5. Атестація паспортизація умов праці	14	2	2			10	16,5	0,5	1			15
Тема 6. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві	14	2	2			10	11,5	0,5	1			10
Разом за змістовим модулем 2	28	4	4			20	28	1	2			25
Усього годин	90	14	16			60	90	4	6			80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Навчання та інструктажі з охорони праці на підприємстві	2	1
2	Розробка посадових інструкцій з охорони праці	2	1
3	Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві	4	1
4	Правила безпеки при виконанні вантажних і транспортувальних робіт	2	1
5	Правила безпеки при роботі із системами, що працюють під тиском. Охорона праці під час післязбиральної доробки зерна	2	1
6	Моделювання виробничих небезпек	2	1
7	Фінансування заходів щодо поліпшення умов і охорони праці	2	
	Разом	16	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Концепція управління охороною праці в АПК.	2	3
2	Аналіз виробничого травматизму та професійної захворюваності в галузі.	2	3
3	Основні принципи державної політики по охороні праці.	2	3
4	Рекомендації щодо розробки систем управління ОП на підприємствах галузі.	2	3
5	Впровадження СУОП на підприємстві.	2	3
6	Визначення політики підприємства в галузі охорони праці,	2	3
7	Організація і координація робіт по охороні праці, 8	2	3
8	Облік, аналіз та оцінка ризиків.		
8	Планування показників стану умов та безпеки праці.	2	3
9	Контроль стану охорони праці працюючим на робочих місцях	2	3
10	Контроль стану охорони праці керівником виробничої дільниці.	2	3
11	Контроль стану охорони праці головними спеціалістами,	2	3

12	Контроль стану охорони праці керівником підприємства.	2	3
13	Контроль стану охорони праці комісією з питань охорони праці підприємства	2	3
14	Контроль стану охорони праці спеціалістом з ОП підприємства	2	3
15	Порядок проведення «Дня охорони праці».	2	3
16	Порядок проведення внутрішнього аудиту з охорони праці.	2	3
17	Порядок проведення нагляду Держгірпромнагляду.	2	3
18	Професійний добір працівників.	2	3
19	Порядок організації навчання з питань охорони праці працівників підприємства Навчання з питань ОП головних спеціалістів.	2	3
20	Навчання з питань ОП керівників структурних підрозділів	2	3
21	Порядок проведення вступного інструктажу з ОП.	2	2
22	Порядок проведення первинного інструктажу з ОП,	2	2
23	Порядок проведення повторного інструктажу з ОП.	2	2
24	Порядок укладання колективного договору.	2	2
25	Порядок проведення паспортизації санітарно-технічного стану на перерої підприємствах.	2	2
26	Порядок розробки інструкцій по ОП.	2	2
27	Пропаганда з охорони праці на підприємствах.	2	2
28	Задачі страхування від нещасних випадків.	2	2
29	Порядок відшкодування збитків застрахованим особам.	2	2
30	Фінансування страхування від нещасних випадків,	2	2
		60	80

7. Методи навчання

Під час викладення лекційного матеріалу:

- лекція, повідомлення та закріплення нових знань, розповідь, співбесіда;
- зображення ілюстрацій на дошці, плакатах;
- демонстрація відеофрагментів, мультимедійних фото- та відеофрагментів.

Під час проведення практичних занять:

- використання сучасного устаткування, приладів, пристосувань, інструменту.

8. Методи контролю

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) із навчальної дисципліни "Основи охорони праці" здійснюють відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Поточний - під час виконання практичних, та індивідуальних завдань, контроль за засвоєнням цього модуля (модульний контроль). Форму проведення поточного контролю і систему оцінювання визначає кафедра, на якій викладається дисципліна.

Підсумковий - включає екзамен із цієї навчальної дисципліни.

Кожен модуль може оцінюватись в умовних балах пропорційно обсягу часу, відведеному на засвоєння матеріалу цього модуля.

Кількість умовних балів за навчальні заняття студента становить 70% (коефіцієнт 0,7) і 30% (коефіцієнт 0,3) припадає на екзамен від загальної кількості умовних балів.

Таким чином, максимальні рейтинги за навчальну роботу студента під час поточного контролю (за навчальні заняття) та за атестацію під час підсумкового контролю відповідно становитимуть: $R_{HP} = 70$ балів; $R_{AT} = 30$ балів; $R_{ДИС} = 100$ балів.

Студенти, які протягом навчального семестру під час поточного контролю набрали суму балів, що менша за 50 % від загального розрахункового рейтингу з навчальної роботи R_{HP} (тобто менше 35 балів), зобов'язані до початку залікової сесії підвищити його, інакше вони не допускатимуться до підсумкового контролю (екзамену) і матимуть академічну заборгованість.

Відповідно до отриманих балів студентам присвоюють відповідні кредити ECTS. Кредити записують у журнал рейтингового оцінювання знань і умінь студента.

9. Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі”

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Модуль 1				Модуль 2								
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3					
Тема 1	Тема 2	МК 1	Тема 3	Тема 4	МК 2	Тема 5	Тема 6	МК 3				
7	7	7	5	7	7	7	5	7	6	5	30	100

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Модульна програма, рекомендована література, методичні вказівки для проведення практичних робіт, комп'ютерні слайди та мультимедійні фрагменти технологічних операцій, конспекти лекцій, а також наочні методичні матеріали.

12. Рекомендована література

Базова

1. Жидецький В.П. Основи охорони праці. Підручник. – Вид. 3-є, перероб. і доп. – Львів: УАД, 2006. – 336 с.
2. Катренко Л.А. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навчальний посібник. – 3-тє вид., перероб. і допов. [Л.А. Катренко, Ю.В. Кіт, І.П. Пістун] – Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. – 540 с
3. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
4. Бутко Д.А., Луценков В.Л., Рогач Ю.П., Петров В.В. Безпека технологічних процесів при виробництві та післязбиральній обробці продукції рослинництва. Навчальний посібник. – Сімферополь: Бізнес-Інформ, 2002. -344 с
5. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.

Допоміжна

1. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: ___ 2009 – ___ с.
2. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.
3. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
4. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Харків, ХНАМГ, 2007. - 227с.
5. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці»/ В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Л. А. Васьковець та ін.; За ред. В. В. Березуцького. — Х.: Факт, 2005. — 348 с.

13. Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».
11. НПАОП 0.00-1.28-10 «Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин». Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65.
12. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці України від 08.06.2004 р. № 151.
13. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
14. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
15. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
16. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
17. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнагляддохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
18. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнагляддохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
19. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

20. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
3. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
4. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
5. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
6. <http://www.iacis.ru> - Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств–участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
7. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
8. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
9. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
10. <http://www.budinfo.com.ua> - Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ».